

LÄNSSTYRELSEN
JÖNKÖPINGS LÄN

Riksantikvarieämbetet och
Statens historiska museer

Ink. 1993 -11- 29

Dnr: 6483

BESLUT

1993-09-20

221-11073-92

Angående byggnadsminnesförklaring av en trelängad byggnad på Vinskänken 3 i Eksjö

LÄNSSTYRELSENS AVGÖRANDE

Länsstyrelsen förklarar enligt 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m m (KML) en trelängad byggnad på Vinskänken 3 i Eksjö för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar med stöd av 3 kap 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter.

1. Byggnaden får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
2. Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att byggnadens kulturhistoriska värde inte minskar.
3. Fastigheten får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras utan Länsstyrelsens tillstånd. Området skall hållas i sådant skick att byggnadens utseende och karaktär inte förvanskas.

Enligt 3 kap 21 § samma lag gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

BAKGRUND M M

Länsstyrelsen väckte den 15 december 1992 frågan om byggnadsminnesförklaring av en trelängad byggnad på Vinskänken 3 i Eksjö.

Av utredningen framgår i huvudsak följande.

Fastigheten är bebyggd med en trelängad byggnad med en länga utmed Stora Torget, en länga utmed Nygatan och en länga utmed den norra tomgränsen.

Längan utmed Stora Torget är uppförd av timmer i två våningar. Bottenvåningens fasad mot gatan är reveterad med rusticerad puts. Byggnaden är i övrigt reveterad med puts med grov textur. I bottenvåningen finns skylt-

KULTUR G KME BESLUT AF211073

Postadress
551 86 Jönköping

Besöksadress
Hamngatan 4

Telefon
036-15 70 00 vx

Telefax
036-12 15 58

Postgiron
3 51 76-7

fönster mot torget. Flertalet övriga fönster är av fyr-luftstyp med högt placerad tvärpost. Fönstren omges av profilerade omfattningar i putsen, ornamenterad bröstning under fönstren samt profilerade överliggare. Mot torget finns två glasade butiksdörrar och en balkong med järnräcke. Byggnadens tak är helvalmat och belagt med svart falsplåt. Byggnaden vilar på en sockel av huggen granit.

Längan utmed Nygatan är uppförd av timmer i två våningar med reveterad fasad. Flertalet fönster är av två-luftstyp med två spröjsar i varje båge. Fönstrens omfattningar är släta och gjorda i reveteringen. Genom byggnaden går en körport med en trägrind. Längan har ett sadeltak belagt med svart falsplåt. Längan vilar på en sockel av huggen granit.

Gårdslängan är uppförd i två våningar av tegel murat i kryssförband. Längans fönster är av en- respektive två-luftstyp med två spröjsar i varje båge. Fönstren är svartmålade. Längan har tre svartmålade dörrar. Taket, som är ett pulpettak, är belagt med korrugerad plåt. Längan vilar på en putsad stensockel.

Byggnadens ålder är oviss, men längan mot torget är avbildad på en målning från omkring 1840. Gårdslängan ritades av Hj. Rahmstedt i början av 1900-talet.

Det område inom vilket byggnaden är belägen har av Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen ansetts vara ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt bebyggelseområde enligt 3 kap 1 § KML.

Länsstyrelsen har den 11 februari 1993 upprättat förslag till skyddsföreskrifter.

Eksjö kommun har tillstyrkt förslaget till byggnadsminnesförklaring.

Fastighetens ägare

Ska-
nör, har i yttrande godkänt en byggnadsminnesförklaring och föreslagna skyddsföreskrifter.

Riksantikvarieämbetet har i yttrande den 13 maj 1993 tillstyrkt en byggnadsminnesförklaring.

LÄNSSTYRELSENS MOTIVERING

Enligt 3 kap 1 § KML får en byggnad som är synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde eller som ingår i ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt bebyggelseområde förklaras för byggnadsminne.

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet har enligt 3 kap 10 § KML rätt till ersättning av staten om skyddsföreskrifter

1. utgör hinder för rivning av byggnad och skadan därav är betydande i förhållande till värdet av berörd del av fastigheten eller

2. på annat sätt innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastigheten.

Medför skyddsföreskrifter att synnerligt men uppkommer vid användning av fastigheten, är staten skyldig att lösa fastigheten om ägaren begär det.

Den aktuella byggnaden är ett gott exempel på en äldre stadsgård vid Stora Torget och byggnaden har därför ett stort kulturhistoriskt värde. Byggnadens interiör har emellertid genomgått höggradiga förändringar och byggnaden kan därför inte sägas vara synnerligen märklig enligt nyss nämnt lagrum.

Byggnaden ingår dock som ett betydelsefullt element i stadsmiljön norr om Stora Torget. Denna miljö omfattar bl.a. en ytterst välbevarad trähusbebyggelse inom den senmedeltida stadsplanen.

Enligt Länsstyrelsens bedömning får miljön i denna del av Eksjö stadskärna anses utgöra ett sådant bebyggelseområde som avses i lagrummet. Skäl föreligger därför för att förklara den aktuella byggnaden, såsom ingående i detta område, för byggnadsminne.

För byggnadens bevarande skall det av Länsstyrelsen den 11 februari 1993 upprättade förslaget till skyddsföreskrifter gälla. Länsstyrelsen bedömer härvid att skyddsföreskrifterna ej skall medföra ersättningsskyldighet gentemot ägare eller innehavare av särskild rätt. Ej heller kan föreskrifterna anses medföra att synnerligt men uppkommer vid användningen av fastigheten.

ÖVRIGT

Länsstyrelsen lämnar i förekommande fall råd och anvisningar i fråga om underhållet av byggnaden och vården av det omkringliggande området. Ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter får ske endast om det föreligger särskilda skäl för sådan ändring. Ansökan om ändring prövas av Länsstyrelsen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Kammarrätten i Jönkö-

ping genom skrivelse till Länsstyrelsen - se bilaga
(formulär 1).

I den slutliga handläggningen av detta ärende i vilket
länsråd Bo Landholm beslutat och byrådirektör Anders
Franzén varit föredragande har även bitr länsarkitekt
Niklas Aronsson, förste länsassessor Claes von Sydow
och länsantikvarie Per-Olof Ringquist deltagit.

Bo Landholm

Anders Franzén

Kopia till:
Riksantikvarieämbetet, delg kv, laga kraftbevis
Länsmuseet
Eksjö kommun
Inskrivningsmyndigheten, laga kraftbevis
Kulturmiljöenheten
CvS